29. številka. V Trstu, v soboto 9. aprila 1887. Tečaj XII.

Opazke.
Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema opravništvo, ulica Torrente 12.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»Edinost«
izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoludne.

Cena za vse leto s prilogo 7 for., za pol 3 for 50 nov., za četrt leta 1 for. 75 nov — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri opravništvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

»V edinosti je moč.«

ALELUJA.

Čemu bi primerjali današnje veselje? Vstajenja dan je in občega veselja dan, srčne, tajne radosti za one ljudi, koji še imajo in spoznajo v sebi čut, ki jih veže na drugo notranje živenje. Povsod razlega se radosten vsklic aleluja! vstajenja dan, je dan radosti. In res narava polagoma vstaja od svojega zimskega spanja, popovje na drevesih se polagoma spreminja v zeleno, nežno perjice; gozdovi se preoblačujejo v zeleno suknjico — v znak radosti; ptički po ozračju veselo prepevajo v znak radosti — sploh vse raja in vse se veseli nad vstajenjem, nad probujenjem narave; pravoverni kristijan hiti, vabljen od lepo donečih zvonov, v cerkev proslavljat in molit Boga — vstalega od smrti.

Praznik vstajenja je za človeštvo zelo važen in velike pomembe; strinja se v njem več simboličnih pomenov; spomina ga na sedanjest in minolost, spomina ga na veselje in na žalosti. Žalosten in turoben je bil čas pred tem praznikom, čas molitve in premišljevanja — tem veselejši je čas vstajenja!

Poglejmo, kako nas lahko spominja ta praznik tudi nezgod in veselja našega naroda. Vstajenja dan je nam napočil uže pred leti; davno je uže, odkar so začeli naši prvoboritelji orati ledino na našem literarnem in političnem polju. Borili so se ter navduševali svoje rojake k prebuditvi in probujenji. Navduševali so jih sicer krepko ter jim pred oči stavili pravo spoznanje in koristi, predočevali jim tužno njih stanje, budili jih k vstajenju.

Ali pri vsem tem mi še vedno vstajamo; še se nismo popolnoma prebudili iz globokega spanja, v koje je bil zavit od starodavnosti sem naš narod; naredili smo sicer lep korak k zavedanju in probuditvi, a zadobili nismo še vsega, kar nam po božjem in človeškem pravu pristuje!

Česa bi nas moral tedaj spominjati slovesni ta praznik? Prve prebuditve in onih srčnih prvoboriteljev, ki so nevstrašeno se postavili nasproti kljubujočemu tujstvu ter žrtvovali se v namen, da obteženemu svojemu narodu pridobe one pravice in prostost, katero uživajo ostali narodi. Pri tem bi nas pa moralo napoljnjevati tudi upanje do boljše prihodnjesti, do časov namreč, ko bodo naše želje izpolnjene ter bodemo uživali popolne pravice.

Und was die innere Stimme spricht,
Das täuscht die hoffende Seele nicht.

pravi nemški pesnik. Kar nam narekuje notranji glas namreč, da i nam pridejo boljši časi, naj nas ne vara v našem upanju do njih. Dan pa, v katerem se drugi narodi spominjajo svojih lepih minolih časov, naj nas vzbuja na delo: krepko naprej na začetej poti in smoter nam ne uide!

In res, ako se ozremo po slovenskem obzorju okrog: kaj se nam pokaže novega; nas je li kak napredek povzdignol na stališče drugih narodov; smo li v političnem in ekonomičnem obziru napredovali?

Osoda je nam Slovencem skoraj vedno enaka; minolo je leto od zadnjega vskrsa, od zadnje aleluje, ali na političnem polju smo vedno na istem stališču; v šoli vlada še vedno tuji jezik; v uradu se z nami občuje še vedno v tujščini, niti smo se mej seboj od lani sem kaj bolj probudili, ampak še vedno vlada mej nami razpor, še vedno se nahajajo mej nami nemarneži in egoisti!

Oh, da bi mej nami ne vladal trdosrčni ogoizem, ampak lepa složnost: tedaj bi tudi slovenskemu narodu prisijal dan popolnega vstajenja z obtežujočih spon!

Letošnja velikonoč spodbujati bi nas tedaj morala k delu; še mnogo leži ledine neizorane, ki tirja delalcev. Mi vstajamo — to spoznavajo tudi sosednji narodi ter se boje našega popolnega vstajenja, ker tedaj bodo morali od krivic odmeknoti. K delu tedaj, da priborimo milemu narodu to, kar drugi narodi uže tako dolgo uživajo.

Pred vsem bi želeti bilo, da se nam konečno podeli pravica v šolah in v uradih. Uboga slovenščina je še vedno zametovana iz kota v kot; kar se nam je dosedaj dovolilo, privolilo se je zgolj iz usmiljenja, ne pa iz pravicoljubnega obzira. Dovolili so se nam mrvice tudi v cesarskih uradih, ali žalibog, med nami ni še pravega zavedanja, kajti poslužujemo se pri vsem tem še dalje radi tujščine. Vstati bi tedaj morali iz našega spanja, zavedati se bolje našega rodu in pravic ter biti ponosni na krasni svoj jezik in običaje. Dokler ne bode pri nas narodnost in navdušenost do nje postala nekak opravičen fanatizem ter ne bodemo s ponosom kazali na svoj jezik in narodne ustave, nismo še vstali, nismo še postali dozorel narod.

Glejmo navdušenost pri drugih narodih; zadnja pretvarja se čestokrat v divji fanatizem in zagrizlost. Take navdušenosti sicer mi ne priporočamo, kajti ona je bolj lastnina narodov neomikanih in nezrelih, a zdrava navdušenost mora obdajati nas vse ter nas spodbadati k spoznanju in zavesti.

Tudi v drugih koristnih ustanovah in pripravah, ki morejo blagostanje narodov povekšati, nismo v zadnjem letu napredovali. Društva, ustanovljena v namen narod buditi in ga mikati, vedno so še skoraj na istem stališču, samo prekoristno društvo sv. Cirila in Metoda na šolskem, in društvo sv. Mohora na literarnem polju ste nekoliko napredovali; prvo ustanovivši si raznih podružnic (med katerimi dve tudi v Trstu) in zadnje pridobivši si novih udov iz raznih stanov.

Probujeni spravili so se naši prednniki z veliko navdušenostjo in srčnostjo na delo, na oranje narodne ledine. Nekoliko se je od tedaj spremenolo politično naše obzorje; priborili so nam vsaj dobro pot; na delo tedaj, da si priborimo še ostale pravice, ki našemu narodu pristojajo!

Letošnja aleluja spominjati nas tedaj mora našega naroda ter nas spodbujevati k delu za pridobljenje nam pripadajočih pravic!

Občni zbor tržaške moške podružnice Sv. Cirila in Metoda

(Konec.)

Poročilo tajnikovo je zbor se zahvalnostjo in živim odobravanjem vzel na znanje.

Na to povabi načelnik gosp. denarničarja, inženirja Živca, da poroča o denarnem uspehu podružnice.

Gosp. Živic poroča tako-le:

PODLISTEK.

Trst v praznikih.

Kako radostno se spominjam otročjih let, ko sem v svojej rojstvenej vasi z drugimi otroki poskušal veliki teden svojo „razgetuljo“ in „tablico“, ki je vse leto pod kaščo mirno počivala. To bomo ropotali, in res ropotanje se je začelo na veliko sredo in nehalo veliki petek zvečer. Veliko soboto smo mi otroci imeli veliko posla v kuhinji; dekla nam je pisala piruhe, mati so delali gibanice in „menihe“; zvečer za procesijo pa smo šli od daleč gledat, kako Sčurkov Jože komandira svojo baterijo, ki je grmela ves čas, ko se je procesija pomikala po vasi. — Na veliko nedeljo smo sekali piruhe in pomeranče, potem smo šli k velikej maši in smo s posebno slastjo poslušali latinsko mašo, katero je oče Lavriček navadil svoje pevce; on sam je godel klarinet, brat njegov škant, stari Brvinec gozdni rog, Tončkovcev Tone trombo in njegov brat menda trombon; to so vam bili akordi! Ali nam je bila to angeljska muzika. — Mati Lavričkovka so peli alt, fletna Pepca Lavričkova je pela sopran, in posebno dopadal se nam je solo v začetku „Tantum ergo“. Ko smo šli iz cerkve, vsi smo občudovali primadono Pepico in ona je memo nas šla ponosno, kakor kaka kraljica. O srečni, srečni časi! — Ko smo postali študentje in prišli za velikonoč na vakance, takrat smo uže bolj dejansko posezali v svete slavnosti, „gospod“ so nas povabili, da jim bomo pomagali peti „bilje“, točno smo se deležili z vaškim učiteljem vred tega petja, ljudstvo nas je radovedno gledalo in si šepetalo o našej učenosti, a mi smo ponosno gledali na ljudstvo v cerkvi z vzvišenega stališča. — Nekateri starejši gospodje so nas sicer nekam porogljivo imenovali „kanonike“, toda to nas je malo brigalo in južina pri „gospodu“ po končanem cerkveuem opravilu nas je dovolj odškodovala za take in enake opazke. — Drzni smo pa tudi bili mi in naš pevovodja, vaški učitelj. Na nek veliki petek smo se lotili Palestrinovega „miserere“, ali jojmene, kak stok je bil to; mešalo se je nekam čudno; ali mi smo do konca peli, potem pa porogljivcem zatrjevali, da se mora tako peti. Nekateri so nam verjeli, drugi z ramami majali, ali vse to nas še ni strašilo, da smo tudi na veliko soboto, pa v mešanem zboru, pri procesiji peli in ponosno korakali na strani Bajcove Micke, Kranjceve Rezike itd. — To so bili časi, kakoršnih ne bo nikoli več. — In v resnici, kaj je lepšega na svetu, kakor velika noč na deželi, ki pušča vsakemu toliko najslajših spominov. Žalibog, da tudi na deželi ni več tiste prisrčnosti, tistega nedolžnega veselja, kakor nekdaj. Tako neskaljeno i čisto veselje se morda nahaja le še v hribih, daleč od večih mest.

Ali uže spomini na te lepe čase obude v srcu človeku neko otožnost, posebno ako človek živi v mestu, in še celo takem mestu, kakor je Trst. — Tudi tukaj vidimo vse cerkvene obrede v prelepih hramih božjih, slišimo krasno petje, Palestrinov miserere, ki nam pretresa živce; ali vse to je le mrtvo, ni za ljudstvo, ki bi vse to tako z globokim prepričanjem uživalo, kakor na deželi. Ljudje res vrejo v cerkve in iz cerkev, toda večinoma so to le zijala; vsaj pri mestnej mladini je le redkokrat verski čut tako globoko vkoreninjen, da bi nje srca uživala lepoto srčnega verstva. — In pa v Trstu, mestu največega materijalizma! — Tukaj so vam pravi kontrasti. — Iz cerkve naravnost v gostilno občudovat kneginjo Pignatelli, ki je postala natakarica v pivarni, in plemenito natakarico hodi vse gledat, kakor bi bilo to res kaj vzvišenega, ako se modra kri spozabi in postane predmet škandalov. — Kaj dokazuje vsa episoda Pignatelli, ki je v Trstu toliko hrupa delala? — Nič druzega, nego to, da ni vse plemenito, kar je modre krvi, nego plemenito je ono, kar se odlikuje po blagočutečem srcu, po vzvišenem mišljenju. Tržaška mladina pa ne pozna tega, njo vodi le čisto navadna radovednost; zato pa jo vidimo tako enostransko odgojeno, prisegajočo na evangelje, ki se zove „Il Piccolo“. — Ta listič je zagnal za praznike, kakor znano, krik zarad slovenskega napisa na trž. postaji hrpeljske železnice in to ne toliko iz prepričanja o stvari, ampak le več zarad reklame. — No, tržaški mob prijel je za trnek in čifuti od „Piccola“ se smejo. — Ker pa se je vtikal v politične stvari ta list brez kavcije, ustavilo ga je državno pravdništvo za praznike in jeden dan ni mogel več izhajati. Toda Lahoni so bili hitro pri rokah in so listu v 12 urah preskrbeli kavcijo za 6000 gl. — Slaba stvar v Trstu dobro raste in tako je tudi „Piccolo“ za piruhe dobil kavcijo, da bo odslej še bolj rogovilil, nego je doslej. — Za praznike nam je tudi uradni list „L' Adria“ porodil sinčka, ki se zove „Il Corriere“, in se nam pokaže vsaki dan opoludne; iz vedenja tega nepotrebnega sinčeka vidimo, da je namenjen reklami, da namreč nekaterih pekov „pince“ in „preznice“, nekaterih vinotržčev vino hvali itd. Zato pa je prejel za praznike nekda pinc na cente, boteljk pa na stotine. Temu pač ni treba voščiti veselih praznikov. Še drugo Danajevo darilo smo prejeli, namreč vsakdanji listič „L' Arena“, ki pa bi se moral klicati po babjem kvartirju v Trstu „La Rena“; zgrešil je ime in zgrešil tudi pot.

Za praznike tudi naši starejši lahonski listi kaj slastno obirajo nas Slovence. — Vznemirjeni so zarad nadpisa, zarad slovenskega jezika v obrtnijskej šoli, katera ima še le priti in zato so se spravili v zadnjem času na nekega slovenskega kavarnarja in na slovenske služkinje; gospodarju kavarne „Commercio“ se namreč Šalobarda roga radi tega, ker on in njega markerji govore slovensko, konečno pa straši kavarnarja s tem, da nasvetuje svojim, naj ne hodijo v to kavarno, češ, da bode potem morala propasti. — O revše, v tej kavarni je prečisti zrak za Šalobardovce, to verujemo in stavimo, da kavarnar sam rad vsakemu Šalobardovcu na vratih daruje 10 soldov, da ne stopi v njego vo kavarno. Kavarna „Commercio“ ne potrebuje podpore Lahonov in nje gospodar stoji trdnejše, kakor marsikak kavarnar v Trstu. Ad vocem: „kavarna propade“, naj služi Šalobardi le to, da je propala kavarna Litke, da je uže enkrat propala kavarna „Stella polare“, in baš

Dohodki so bili ti le: Pokrovitelji: G. F. Kalister f. 200, Monsignor Hrovatin f. 100, Ivan Šabec f. 100, gg. M. in A. Truden f. 50, 34 drugih ustanovnikov f. 305, 139 letnikov je plačalo f. 139, 22 podpornikov f. 2·20, g. Lovro Žvab nabral f. 3·90, g. Fran Žitko od 3 Notranjcev prejel f. 7, nabranih v pušici del. podp. društva f. 9·47, g. Ivan Mankoč je izročil za potovanje deklet v Prago nabranih f. 52, g. Dolenc je izročil za prodane 2 svetilnici Postonjske slavnosti f. 5, obiskovalci plesnih vaj v del. podp. društvu so darovali f. 5·10, čisti dohodek veselice 7. decembra 1886. f. 102·35, hišni gospodar otroškega zabavišče je dal k troškom za nove stopnice f. 100, mesečnine od otrok v otročjem zabavišču je došlo f. 30·60. Skupaj f. 1211·62.

Od teh dohodkov je odbiti ustanovnih troškov f. **51·92**; torej ostane čistega denarja v blagajnici f. 1159·70, katera svota se je odposlala glavnemu vodstvu v Ljubljano. — Temu računu je dodal g. Živic tudi izkaz troškov, za osnovo in vzdrževanje otroškega zabavišča pri Sv. Jakobu, katere troške je poplačalo glavno vodstvo v Ljubljani.

Dotični izkaz slove:

Stroški za osnovo otroškega vrta pri sv. Jakobu: Za kolekе prošnjam za osnovanje for. 6·97, za komisijo magistrata f. 5·60, stroški za najem stanovanja (pogodba) f. 23, za zidarska dela v stanovanju f. 10, za barvarska dela v stanovanju f. 7·30, za klopí, tablo v zabavišču i vnanjo tablo z napisi f. 105·30, za drugo pohištvo f. 85.54, za priprave pri učenju f. 68·08, za napravo kamenitih stopnic f. 260, razni majhni stroški f. 1·60, za tiskovine f. 6, za orodje za vrt f. 3·18, za delo v vrtu f. 18·26. Skupaj f. 600·83. Stroški za obdržavo otroškega vrta do danas: Za stanovanje f. 306, za učiteljico f. 210, za strežnico f. 30, za zdravniški pregled otrok f. 5, za hišne potrebščine f. 29·23. Skupaj for. 580.23. Vsi stroški skupej do sedaj gl. 1181·06.

Po prečitanju tega poročila popraša načelnik, ako ima kedo kaj opaziti ali predlagati gledé računov in ker se noben ne oglasi, stavi predsednik na glasovanje, ako zbor letni račun odobri, kar se je zgodilo enoglasno.

K četrtej točki „posamezni predlogi“ oglasi se prvi g. L. Furlani in predlaga, naj zbor z vstanjem raz sedeža izrazi svojo zahvalo načelništvu podružnice, ki je tako marljivo delalo in k ljubu mnogo zaprek napravilo otroško zabavišče pri Sv. Jakobu ter se trudilo tudi za ustanovo ženske toli važne podružnice. Zborniki vstanejo in zakličejo „živio“ načelništvu. Načelnik Dolenc se zahvali in omeni, da gre za osnovo vrta in za ustanovljenje ženske podružnice v prvej vrsti zasluga g. Žvabu, ki je v ta namen žrtoval dosti časa in truda. Na to se oglasi g. Ivan Valenčič in stavi predlog, da se novo vodstvo obrne do odborov vseh narodnih društev Trsta in okolice, da vsa ta društva skupaj še v tem letu napravijo veliko veselico, katere čisti dohodek bi bil namenjen društvu Sv. Cirila in Metoda.

Pri glasovanju obvelja ta predlog soglasno in so ga vsi nazoči živo odobrovali. G. Kobal izrazi željo, da bi se za to besedo izvolil ugoden čas. Predsednik pojasni, da se je tudi za lansko besedo bil odmenil pravi čas, toda bolezen je vse pokvarila. — Ker se ne ve, kaj bo letos, je najbolj pametno, da to zadevo pripuščamo novemu vodstvu. G. Kobal se s tem pojasnilom zadovoli.

G. Lovro Žvab predlaga na to, da se novo vodstvo podružnice prej ko prej obrne na glavno vodstvo v Ljubljano s prošnjo, da v Trstu pri Sv. Jakobu še to jesen odpre I. razred ljudske šole, govornik je mej drugim tudi rekel, da otročji vrti ne bi imeli pravega namena, ako se precej ne nasloni na-nje narodna ljudska šola.

G. Kobal se strinja s tem predlogom; toda šolo bi on želel bolj v sredini mesta.

Ko načelnik pojasni, da razmere za zdaj ne dopuščajo, da bi se oddalili od Sv. Jakoba, zadovoli se g. Kobal tudi s tem pojasnilom. Predlog g. Žvaba se na to soglasno sprejme.

Gosp. M. Kržé predlaga, da bi novo vodstvo imenovalo nekoliko poverjenikov, ki bi v raznih društvih in pri drugih prilikah nabirali novih članov in denarja. Tudi ta predlog obvelja soglasno.

Načelnik Dolenc predlaga gledé na to, da je Trst po Ljubljani za Slovenstvo najvažnejši kraj, da bi bil prihodnji glavni zbor društva Sv. Cirila in Metoda v Trstu. — Ta predlog je bil sicer uže lani v glavnem zboru sprejet; toda treba ga je ponoviti, da se bode glavno vodstvo, katero ima v tem obziru odločilno besedo, toliko gotovejše nanj oziralo. — Zbor je temu predlogu živo pritrjeval in ga soglasno sprejel.

Načelnik pretrže potem sejo za 10 minut v namen, da se udje pogovore gledé volitve novega vodstva. — Po tem odmoru vabi navzočne, da vole z listki, ali ustmeno novo vodstvo v smislu pravil in V. točke dnevnega reda. — Gosp. Valenčič predlaga, da bi se volilo ustmeno z aklamacijo in sicer, da bi se potrdilo dosedanje vodstvo. — Zbor pritrjuje. — Ali gg. Živic in Žvab ugovarjata temu, ker ne moreta nikakor sprejeti zarad prevelikih drugih poslov. — G. Kobal obžaluje to. — Načelnik pa omenja, da bi bilo na vsak način voliti vsaj namestnika načelnika, ker g. Resmana ni več v Trstu in namestnika tajnika, ker se je č. g. Varto še mej letom odpovedal. Zopet se pretrže seja. — Ko se udje mej seboj pogovoré, predlagajo razni udje, da zbor potrdi, gg. V. Dolenca za načelnika, Ivana Valenčiča za ujega namestnika, S. Železnika za denarničarja, Fr. Žitka za njega namestnika, L. Furlana za zapisnikarja in L. Žvaba za njega namestnika. Načelnik stavi vsako kandidaturo posebe na glasovanje in pokaže se, da so vsi omenjeni gospodje izvoljeni. Načelnik se zahvali za zaupanje v imenu vsega vodstva in gospod L. Žvab dostavlja, da vendar prevzame mesto namestnika zapisikarjevega, ker vidi, da ni drugače.

Načelnik povabi potem zbor, da izvoli vsled točke VI. dnevnega reda zastopnike tržaške podružnice pri letošnjem glavnem zboru. Na predlog g. Žvaba je izvoljen soglasno načelnik V. Dolenc in na željo mnogih udov izvoli zbor še druzega pooblaščenca v osebi za podružnico trž. toli zasluženega g. L. Žvaba. — Zadnji omenja, da se le potem udeleži glavnega zbora, ako bode v Trstu, v katerem slučaju bode imelo tako in tako vse vodstvo pravico vdeležiti se zbora.

Načelnik na to sklene zbor s primernim govorom in s klicem: živelo društvo Sv. Cirila in Metoda, živela in srečnejša postala naša lepa domovina! S tem se je končal zbor ob 8. uri zvečer.

Politični pregled.

Notranje dežele.

K m e t j e pripravljajo na državni zbor prošnjo z mnogo popisi, v katerej zahtevajo: 1) oproščenje kmetov iz hipotekarnih dolgov s tem, da se izdadó obrestne hipotekarne note; 2) razširjenje občinske samouprave; 3) ustanovitev nadalnjevalnih šol na kmetih; 4) ustanovitev neobrestnega zaloga najmanj sto miljonov za napravo občinskih blagajnic: 5) uvedbo neposredne volitvene pravice; 6) ustanovitev založišč; 7) postavljenje enketnih komisij za preiskavo kmetskih razmer in odprav obstoječih napak; 8) ustanovitev poljedelskih zbornic; 9) predrugačbo pravdarstva in notarjatstva; 10) podržavljenje denarnih in zavarovalnih zavodov, in 11) predrugačbo davkarstva.

P o s l a n s k a z b o r n i c a neki 21. t. m. začne svoja dela zopet nadaljevati. V prvej seji se bodo razpravljale nekatere manj važne stvari, v drugej seji pa se predloži proračun za leto 1887. Kaj vse pride potem še na vrsto, to se še ne ve, le toliko se trdi, da se sklene še zakon o ponesrečbah.

O g e r s k i f i n a n č n i m i n i s t e r je v zadregi, kako pokrije letošnji primanjkljaj, ki znaša najmanj 80 miljonov gold. Druzega mu ne ostane, nego narediti nov dolg, a Ogerska je uže tako zadolžena, da so stebri nje zaupanja uže jako slabi. Rothschild bi uže še posodil, a praša se, po katerej ceni, in to bi tudi dolgo ne zaleglo, vedno več dolgov — vedno več obresti, da nazadnje mora nastati državni polom.

Vnanje dežele.

Č r n o g o r s k o - t u r š k a meja še vedno ni stalno vrejena. Zdaj je turška vlada zopet poslala svoje komisarje na Cetinje, da se ta stvar vredi, ali nobeden ne veruje, da se ta zadeva konečno reši.

B o l g a r s k o p r a š a n j e. Bolgarska domoljubna zveza je na rojstveni dan kneza Batenberga hotela proklicati Bolgarijo za kraljestvo in Batenberga za bolgarskega kralja, ali bolgarska vlada je to odsvetovala rekoč, da zveza nema te pravice, in da bi to škodovalo deželnim interesom; ali mesta, domoljubna društva in častniki so knezu čestitali.

Iz Sredca se 6. t. m. poroča, da so bili vsi zarad zadnjega gibanja zaprti oproščeni; Karavelov proti temu, da je vložil 40.000 in Nikiforov 20.000 frankov poroštvenine.

O r u s k e m c a r j u se piše v „Daily Telegraph“, da je izmišljeno vse, kar se je pisalo o tem, da ni prav pri zdravej pameti. Car je zelo bogaboječ ter ne pozna nobenega strahú. Zato zarotniki z napadi ne dosego svojega namena. O tem je car skoraj fatalist. On pravi: Če je božja volja, da me usmrti krogla ali bomba katerega mojih podanikov, potem se moram v to udati. Dokler pa bom živel, rabil bom vse svoje moči za ohranitev in čast Rusije. — Carica pa vedno trepeče za živenje svojega soproga.

M a c e d o n i j a postaje pravo terišče propagand raznih narodnosti. O Turkih ne govorimo, ker ti so zdaj še gospodarji te lepe dežele, a dolgo ne bode, da se za vse čase vržejo iz nje. Upor pripravljajo tam Grki, Bolgari, Srbi in Rumuni, to se ve, vsak za svojo državo. Največ vpliva na to deželo pa imajo brez dvombe Bolgari, ker je v Macedoniji večina prebivalstva bolgarske narodnosti in ker se to prebivalstvo vedno množi ter drugih narodnosti prebivalce nadkriljuje v vseh gmotnih in dušnih krepostih. Da celo Rumunci zarad par tam prebivajočih rojakov delajo propagando za Rumunijo, temu bi se čudil, komur ni znano, da rumunski patrijoti tirajo tisto politiko, kakor italjanska iredenta. O tem bi dosti bilo govoriti, naj danes le to naglasimo, da omenjena rumuska iredenta smatra dežele od Rumunije do egejskega in jadranskega morja za svoje, z ozirom na zgodovino i narodnost — velevažen dokaz so jej celo Rumunci v Istri. — Za to dela propagando tudi v Macedoniji in Albaniji. Nedavno je bil znani načelnik te propagande, Margaritis, v Monastiru zarad ščuvanja zaprt, ali rumunski poslanec v Carigradu se je zanj potegnol, in vsled tega je bil zopet oproščen. Ker pa je v Monastiru zopet začel podpihovanje, bil je poslan z vojaško stražo v Solun in izročen rumunskemu konsulu.

A n g l e š k a i n r u s k a v l a d a ste zopet začeli dogovore zastran določitve avfganske meje; angleška vlada je v ta namen poslala polkovnika Ridgeway in kapitana Barron v Petersburg. — Ruski časniki poročajo, da se po vsem Avfganistanu in Indiji oznanuje sveta vojna zoper Rusijo.

P a p e ž se neki prizadeva za posredovanje mej Nemčijo in Francosko, če tudi ga za to nobeden ni naprosil. Tako vsaj poročajo italjanski in angleški časniki.

I t a l j a n s k a v l a d a je novemu poveljniku v Masavi, generalu Saletti naročila, naj ukaže prejšnjemu poveljniku Gene-ju, da se vrne v Rim, kder se bo moral zagovarjati pred disciplinarno sodbo; v Masavi se ima oklicati obsedni stan in izgnati se imajo vsi sumljivi Evropci, Abesinci in domačini: vodotok iz Monkulo v Masavo se ima posebno zavarovati. Od Raz Alule naj se zahteva, da brez odloga osvobodí popotnika Savoiroux, sicer ga italjanska vojska zgrabi. Nazadnje naj se pripravi tudi ekspedicija v deželo Bogos in pošljejo poslanci h kralju Meneliku.

T u r š k a v l a d a uže dalj časa išče denarja, ker ga silno potrebuje, a povsod jej vrata zapirajo, ker ne more več dati poroštva za posojilo.

DOPISI.

Iz Gorice 1. aprila 1887. [Izv. dop.] — (P e l a g r a — C i k l i s t i š k i k l u b. — D r u š t v o P r o p a t r i a i n D r u š t v o s v. C i r i l a i n M e t o d a). Kdo ni slišal še o groznej bolezni pelagri? Ta strašna morfika, ki je drugod popolnoma neznana, pobira po Furlaniji in nekod po Laškem na tisoče ljudi na leto. Po inicijativi kneza Hohenlohe je to bolezen posebna komisija proučevala in doktor Neusser spisal je o njej posebno knjižico. Tudi na Laškem, osobito pa v Vidmu bavijo se medicinci z proučevanjem te bolezni, njenih uzrokov, in pomočkov, s kojimi bi se dala odpraviti.

Rekli bi jej lahko, „bolezen ubogih“, kajti napada skoraj breizjemno ubožnejši stan, namreč kmete in obrtnike; izvira pa od preslabe hrane, s katero se ta stan preživlja; ponajveč od puste in malotečne polente. Sirk ali turščica je skoraj edini pridelek furlanskega polja, sejejo ga v množini, prodajejo ga pa primerno malo, kajti rabi jim za življenje. Polenta je glavna jed furlanskega kmeta in delalca; jé jo čestokrat po trikrat na dan. In v polenti je takorekoč „bacilus“ te grozne bolezni.

Tudi občine imajo radi te bolezni ogromne stroške, ki jih jim prizadevajo bolnišnice in zdravila. Samo Videm na Laškem je izdal neki v 17 letih preko $3^1/_2$ milijonov lir v ta namen. Kar je tem očevidnejše, da ta belezen prihaja zgolj od slabe hrane, je tudi istina, da se v središčih, kder je več trgovine in prometa in kder si ubožnejši stan lahko najde dela, o tej bolezni le malo sliši v tem, ko razgraja v krajih, odaljenih od železnice in trgovinskih središč.

Edini pomoček to bolezen kolikor možno omejeti bil bi, ako bi se prebivalstvo boljših in tečnejših jedi preskrbovalo. Se ve da je to kaj težko, kajti države imajo dandanes ogromnih stroškov z drugimi potrebami. Pri vsem tem bi pa občine same lahko prevzele nalogo preskrbeti svojim občanom tečnejšega živeža z ustanovljanjem zavodov, kder bi se prodajale tečne jedi in kruh v ceno ne oziraječ se na dobiček.

Omenjeni dr. Neusser v svojej studiji o pelagri nasvetuje več sredstev, koja bi po njegovem menenju bila vspešna za zboljšanje zdravstvenih razmer v Furlaniji. Kot pomoček nasvetuje n. pr. sajenje one turščice, ki popolnoma dozori; napravo občinskih sušilnic, kder bi se ta pridelek sušil po načinu Mehihancev; sajenje sočivja namesto turščice; napravo kolonij za

---

za to, ker so obe ti kavarni podpirali Lahonstvo in gorje kavarnarju kavarne „Commercio“, katero zdaj obiskujejo le Slovenci in častniki, ako bi se v njo vgnezdili rudeči. To pa g. Šorli prav dobro zna in nekda vsakikrat se starimi poplati podkadi, kadar kaka Šalobarda odide iz njegove kavarne. „L'Indipendente“ pa se je spravil na služnice; on jih deli po narodnosti; Furlanke so po njem v manjšini, za zakaj. Čujte in strmite! Zato ker je v njih bolj razvit duh neodvisnosti. — Nemke so tudi bolj ponosne. — Le Slovenka je udana službi in se čuti zadovoljna v neodvisnosti, poleg tega ima svojega vojaka itd. Vse kar je grdega, navalilo je lahonsko glasilo na naše služnice. — Furlanke in neodvisnost! Vsaj so uže od doma sužnje in v Trstu vidimo pač mnogo furlanskih dojic pa dekel zadnje vrste, pa skoro nobene hišine ali kuharice. Pisec tega pozna osobno na Furlanskem več ljudi, nego je videl pisec „L'Indipendenteja“ na Furlanskem hiš. Prvi vabi zadnjega te praznike v Oglej in Cervinjan; tam stopita v cerkev, in videla bosta ljudstvo lačno — upalih lic, da ga prime groza. In tam naj kraljuje neodvisnost, svobodoljubje! „O povero buratino!“ Slovenske služkinje pa so dale matere prvim Tržaškim hišam, in žalibože tudi Iredentarskim. — V Trstu bi mogli našteti na stotine družin dobro stoječih, katerih rodnice so bile slovenske služkinje; prva grofica v Kopru (Toto) je bila služkinja; bogate rodbine de Mori v Kopru, starka je bila slovenska služkinja, Cerklanova Micika iz Razdrtega je tukaj v Trstu kakor služkinja poročila enega prvih milijonarjev v Kodanji; in takih slučajev bi vam mogel še prav mnogo našteti.

No, naj pa „L'Indipendente“ zdaj nabroji furlanske dekle, katere so postale poštene in čislane gospé! — Res je, da v velikej masi slovenske služinčadi v Trstu se tudi kaka ženska pogubi; toda k temu največ pripomorejo „čifuti“, zavezniki Impertinenteja in v srce nam je žal, da je premotilo kakih nam znanih 10 in več dobrostoječih židov toliko služkinj, da so stopile ž njimi v takozvani „civilni“, po naše, „divji“ zakon. — Žalostno sicer, ali pri vsem tem dokaz, da tudi neodrešenci v istini bolj spoštujejo naše služkinje, nego to kažejo njihove lažnjive novine. — In če naše služkinje kedaj pot zgrešijo, kedo je temu več kriv, kakor židje in Lahoni, in pa včasih tudi furlanske prijateljice! — Piscu teh vrst so poznani neki Lahoni, katerih matere so bile slovenske dekle pri njegovih sorodnikih; denes so sinovi teh mater zagrizli lahonski kolovodje (Čačula, se piše zdaj drugače, Nolli, Combi, Buzzi, Alič itd.) Ako je to greh slovenskih služkinj, potem ima „L'Indipendente“ vsaj nekoliko prav. In tako je našo tržaško ljudstvo za praznike zopet dobilo nekoliko dušne hrane, katera ga ima obdržati v neumnosti in predsodkih; zopet se je razlil na njega blagoslov časnikov, kateri ne blažijo in podučujejo ubogega tržaškega ljudstva, ampak le vzbujajo v njem slepe strasti in ga kovajo v predsodke. Tudi to so piruhi, ali črni so. — Ubogo ti tržaško ljudstvo, kedaj ti pride vstajenje iz te temote! Srečno ljudstvo na deželi, ki uživa nepokvarjenim srcem praznike vstajenja!

T. P.

bolehajoče na pelagri itd. Ta sredstva se pa nekejim (kakor g. Bolletu) zdé nevspešna. Prvo bi n. pr. prosto obdelovanje polja nekako oviralo, druga so pa skoraj neizvedljiva ali ne bi toliko vspeha donašala, kakor misli rečeni strokovnjak. Sploh najbolje bi bilo poprijeti se ustanovljanja zgoraj omenjenih zavodov, s čemur bi se zdravstvene razmere dosti zboljšale.

Furlani imajo sicer mnogo tečnega živeža, ki ga pa, ne da bi ga v deželi povžili, v tujino prodajejo. Oni n. pr. gojé kokoši, ki jim donašajo obilo jajc — koje pa skoraj vse v Trst znosijo, zadovoljivši se sami z samo polento. Ako bi to ljudstvo prišlo do prepričanja, da strašno razsajajoča bolezen pelagra prihaja zgolj od pomanjkljive jedi, prenehalo bi kupčevati s temi domačimi pridelki in zdravstvene razmere bi se morebiti zboljšale. — Zboljšanje teh slabih razmer je tedaj važno in želeti bi bilo, da se občine poprimejo primernega sredstva, zmožnega to bolezen omejiti.

* * *

V nedeljo 17. t. m. bode Gorica pričujoča prikazu, kakoršnega ni še imela. Tukajšnji bicikliški klub bode namreč imel svoje prve dirke, pri katerih se bodo Lahončki poskušali na motovilih — kdo je večje motovilo! Bicikl, ki je bil pred leti bela vrana, prišel je sedaj v navado in laški gospodini drže dosti do tega, da vedó njih sinovi na kolesu dobro tekati. V nedeljo bodo tedaj prvikrat javno za stavo poskušali, kdo je v tekanju pridnejši.

Prizor bode menda lep ter privabi mnogo ljudstva od vseh strani. Oglasili so se neki velocipedisti iz daljnih dežel, Gradca, Dunaja, Monakova — če ni to samo kokodakanje Italijančičev, da privabijo ljudi.

* * *

Gorica kakor tudi Trst ni menda tako laška, kakor jo lahonski časopisi razupivajo. Temu svedok so razne lahonske ustanove in društva, ki tu nikako ne morejo dobro vspevati, kajti tla jim niso ugodna. Znano vam je, kako se veselé tukajšnji Lahoni laških predstav v tukajšnjem laškem gledišču. Gledališčino društvo, ki je zadnjič o tem modrišču predavalo, moralo je po končanih sedmih ali osmih prestavah pobrati kopita brez groša v žepu in lačnim želodcem. Ako bi se nekoji bolj uneti Lahončiči ne bili pobrigali ter po Gorici za te uboge gledališčne umetnike miloščine prosili, ne bi zadnji niti od todi mogli. Ako se z umetniki tako počenja, ni menda navdušenosti za nje.

Tudi tukajšnja podružnica lahonskega šolskega društva „Pro patria“ nema ugodnejše osode. Za to podružnico se tukaj skoraj niti ne ve, dasi se je toliko propagande delalo, ko se je ustanovila ter kričalo, da bode v kratkem imela do 2000 udov. Ima pa menda le predsednika in tajnika, drugi se pa toliko za njo brigajo, kakor za lanski sneg. Pri takih razmerah naj pa Lahi kriče, da Gorica je laška ter naj sklepajo resolucije na državni zbor za laško univerzo v Trstu, kojo bode tudi vsa laška mladina iz Gorice obiskovala! „E se non ridi, di che rider suoli?“ — vskliknol bi Dante, ako bi bil pričujoč pri inscenacijah in bahariji primorskih Lahonov!

Tukajšnja podružnica društva sv. Cirila in Metoda imela je nedavno svoj občni zbor. Malo je sicer minolo leto mogla poslati v Ljubljano glavnemu društvu, kajti boriti se je bilo tukajšnjim Slovencem z deželnimi slabimi razmerami ter žrtvovati za razne tukajšnje prekoristne ustanove, namreč za šolski vrt, štud. kuhinjo itd.; pri vsem tem pa niso pozabili tega društva, čegar predstojništvo je v dvakratnih obrokih poslalo 58 gld. glavnemu društvu v Ljubljano tudi znesek na narodni altar! — Upati je pa vendar, da bode v tem letu zanimanje za to društvo tudi tukaj rastlo z boljšim uspehom.

Iz Materije, dne 2. aprila 1887. [Izv. dop.] Draga „Edinost“, uže dolgo časa nisi prinesla ne črkice iz naše občine. Torej sem namenil par vrstic v tvoje domoljubne predalčke.

Komu pač ni znano, v kakšnem žalostnem stanji smo Kraševci radi pomankanja vode, posebno poleti, ko se radi vročine in pomankanja dežja še one borne kaljužice, kali imenovane, posuše; sam Bog varuje nekatere vasi naše občine požara, in ako bi se to zgodilo, česar Bog čuvaj, joh ubogim prebivalcem, ker še ono, kar bi se pri obilnosti vode moglo rešiti, še to bi pri pomankanju vode zgorelo.

In ubogi kmet ne more sam iz svoje moči kaj posebnega storiti, ker se le preveč od kmeta zahteva; pa kje preprostemu kmetu pomoči iskati, ako nema dobrega voditelja, in najpripravniši voditelj našemu kmetu bi bil dober občinski župan, in res Materijski občinarji smemo se srečne čislati in ponosni biti, da imamo župana, kateri po očetovsko skrbi za blagost svoje občine.

Prav pod sedanjem velespoštovanim in občno priljubljenim županom gosp. K. K. se je mnogo storilo v korist občine, posebno pa mu moramo biti Matarci hvaležni, ker brez njegove pomoči bi se ne gradil tako krasen vodnjak, kakoršnih se malo na Krasu vidi.

Bližajo se volitve novega župana, gotovo ni treba č. gosp. volilcem priporočati druzega kandidata, ako bode le hotel sedanji g. K. K. blagovoljno na tem mestu ostati in še na dalje tako blago v prid občine delovati.

Da je gosp. K. K. iskren rodoljub, kakoršnih je malo, tega ni treba ni omeniti.

Torej Bog ga ohrani mnogo let v prid občine in milega nam naroda.

Hvaležen občinar.

Domače vesti.

Cesarjev dar. Cesar je podaril iz svojega premoženja občini Moščenice 100 gld. za opravo novo zgrajene podružne cerkve v Dragi.

Gospod Matej Trnovec, sodnik v Sežani, bil je te dni imenovan svetovalcem deželnega sodišča v Trstu in se torej v kratkem preseli v Trst, kder nekda prevzame važno mesto vodje mestno-odrejene sodnije. — To vest javljamo s toliko večjim veseljem, ker poznamo v g. Trnovcu ne le rodoljuba, temuč tudi do skrajnosti nepristranskega sodnika, pravega dobrotnika ljudstva. Sežancem bo jako žal po tem sodniku, ali tudi tukaj so potrebni taki možje, pa še bolj so vredni povišanja.

Premeščenje in imenovanja. Deželnega sodišča svetovalec Colcuc je bil premeščen iz Rovinja v Trst; okrajna sodnika Tušar v Kanalu in Flegar v Vodnjanu sta bila imenovana za deželnega sodišča svetovalca pri okrožnem sodišči v Rovinji, okrajni sodnik Legat pa za deželnega sodišča svetovalca v Trstu.

V spomin Ivan Dolinarja. Odbor za Dolinarjev spomenik je v nedeljo dne 3. t. m. postavil lep mramoren križ na gomilo prezgodaj umrlega rodoljuba. O tej priliki zbralo se je prečejšno število rodoljubov na pokopališči sv. Ane.

Grob je bil okrašen lepimi cveticami i venci. Napis na grobnem spominku je:

IVAN DOLINAR,
narodni boritelj
rojen v Škofji Loki dne 26. Avgusta 1840.
umerl v Trstu 6. junija 1886.
Postavili rodoljubi 1887.

V poletji bode odbor z nabranimi doneski postavil spominsko ploščo v rojstvenej hiši rajnkega Ivana. Kdor želi še kaj žrtvovati v čast neutrudljivega boritelja naj izvoli poslati denarničarju odbora g. K. Kalistru, ulica Coroneo št. 17.

Iz Ubeljskega nam pišejo, da je bil pogreb rajncega č. g. duhovnika Fran Legana zadnjo sredo za ondotne razmere uprav velikansk. Duhovnikov je bilo deset, drugih pogrebcev iz vse hrenovske fare nad 500; venca sta bila dva prelepa s trakovi v narodnih barvah in z napisi: „Podobčina Ubelsko — Svojemu dušnemu pastirju“ in „Rodbina Premrou — Svojemu prijatelju“; šolska mladina pa je na rakev položila dva lepa šopka. Vse je obžalovalo prerano smrt še le 48 letnega gospoda, čistega rodoljuba in duhovnika po božjej volji. — Zapustil je nekaj premoženja, in ni pozabil na uboge in na narod. — Bodi mu zemljica lehka!

† **Drago Popović**. V četrtek ob pol 11 uri dopoldne bila je slavnostna črna maša v pravoslavnej cerkvi Sv. Spiridiona za Draga Popovića. Rajnki je bil rojen v Trstu in umrl v svojem 86 letu v Rimu. — Bil je poznat radi svoje junaške požrtovalnosti, kojo je vsikdar dokazal za svobodo Grkov. Udeležil se je dejansko z dvema lastnima oboroženima ladjama bitk za grško neodvisnost proti turškej, izvršil je čuda hrabrosti in neustrašljivosti pri Navarinu, kjer se je bojeval sè svojima ladijama proti Turškej na strani rusko-francozko-angležke mornarnice. — Začasno so umrlega položili k počitku v Rimu ter se je vdeležilo njegovega pogreba več ministrov, diplomatov in vsa odlična rimska gospoda.

Ranjki je bil vedno dober Slovan ter je skoraj vse svoje žrtoval za svobodo narodov. — Dasiravno ga sedaj tudi Italijani obožavajo, ker je živel zadnji čas v Rimu, so bile tomu vzrok njegove slabe novčane razmere, vsled čegar se je podal k svojemu sinu g. Evgenu Popović, koji je politični ravnatelj lista „Il Diritto“ v Rimu. — Bodi mu zemlja lahka!

Počitnice v srednjih šolah. Naučni minister je ukazal, da se imajo od letošnega šolskega leta počenši počitnice v isterskih in goriških srednjih šolah začenjati 16. julija in končavati 15. septembra.

Državno sodišče je zarad priziva mestnega zbora Tržaškega proti odloku tuk. c. k. namestništva, da se v Rojanskej slov. ljudskej šoli mesto italijanščine podučuje nemščina, odločil, da mora mestni zbor v 60 dneh vtemeljiti omenjeni priziv.

Dopolnitne volitve v mestni zbor, in sicer dveh poslancev v I., in enega poslanca v III. razredu se bodo vršile 13. in 16. t. m. Ker se patrijotje, skoro gotovo ne bodo vdeležili te dopolnitne volitve, bodo gotovo voljeni sopet trije Lahoni.

Delalsko podporno društvo baje namerava mesto lani letos obiskati božjo pot na Sv. Gori; najbrže 1. maja, ako dobi vlak in dovoljenje, česar pa se je nadejati.

Odbor človekoljubnega društvo za zidanje delalskih hiš v Trstu, koji namerava zidati hiše v Trstu za manj premožne ljudi vsake vrste, tudi za one, kateri zaslužе na leto samo nekoliko sto goldinarjev, katere hiše se bodo delile po srečkah in amortizirale po najemščini v 25. letih ter tako postale posestvo dotičnih, ta odbor je v jako ugodnem položaju, da more oglasiti sledečo veselo vest: Visoko ministerstvo za notranje zadeve je dovolilo temu podvzetju 30-letno oproščenje vseh davkov. Ob enem je dovolilo visoko namestništvo pripravljajoča dela, katera se začenjajo. Program tega podvzetja se bode prihodnjič prijavil odboru.

3000 goldinarjev dovolil je Štajerski deželni odbor pomorske kopeli odseku v Gradu na Primorskem proti temu, da se sprejme vsako leto po 20 štajarskih otrok v tiste morske kopeli. Denar se bo na kopališčno posest vknjižil in — če se kopel razpusti, — štajarski deželi vrnil.

Pošta za vojno mornarnico se odpošlje 30. t. m. brodu „Saida“ v S. Pierre de Reúnion, (Afrika) kamor dospé 24. maja in brodu „Aurora“ 13. t. m. v Hongkong, kamor pride poprečno 22. maja t. l.

Vojna ladija stolpenica „Prestolnica nadvojvodinja Štefanija“ zdrči 14. t. m. popoludne ob dveh pri sv. Roku v morje.

Prilogo ima današnja številka, in sicer večo kakor navadno ob sobotah.

Tržaške novosti:

Časnikarska vojna. Mej dnevnikoma „Mattino“ in „Cittadino“ traja uže par tednov uprav huda peresna vojna; uredniki obeh listov si očitajo vse grdo, kar je le mogoče s peresom izraziti. — Najlepša je ta, da sta oba bojujoča se urednika slovenska renegata, jeden se zove Modric, drugi pa Matković. „Cittadino“ je posebno dr. baron Morpurga, ki je pokrovitelj „Mattina“, vzel na mušico in je objavil nek grdi škandal, ki se je godil v gledališču Politeama. Sicer pa vsakdo v Trstu zna, da je ta semitski baron uže davno prekosil don Juana.

Ženski dvoboj. 22-letna Antonija Tomšič, rodoma iz Postojne in 20-letna Alojzija Rodica iz Sežane sta se skregali na stanovanji, kjer ste obe skupaj stanovali; — ali Rodica je zgrabila za debelo steklenico, katero je v Tomšičevej zalučala v glavo ter jo prav močno poškodovala, vsled cesar so morali Tomšičevo odpeljati v bolnico. — Ženske, torej v surovosti ne zaostajajo za možkimi.

Zopet v tonjenec. Vtorek popoldne je izvadil na obrežju del Sale ribič Anton Penso se svojo mrežo človeško truplo, kakatero je bilo uže grozno segnjito in objedeno. Po nekaterih papirjih, koji so se še nahajali v žepu mrtvecevem, se je v nesrečnežu kostantoval 35-letni težak Ivan Zuzzi. — Izginol je dotični uže 21. februvarja iz svoje službe pri g. De Battista, da ni bilo mogoče najti sledú po njem. Ne ve se tedaj, da-li je iskal Zuzzi smrti in jo našel ali je ponesrečil.

Nesreča. Služabnica Angela M. je vrgla 10-letnemu dečku Ferdinandu Tam z vso silo velik amerikansk oreh na glavo ter ga tako nesrešno zadela, da ubogi deček skoraj gotovo oko izgubi. — Togotno služabnico so prijavili redarstvu.

Zblaznela je v četrtek 27-letna kmetica Reza Stanich iz Novegagrada na trgu Barriera. — Odveli so jo v bolnico.

Nasledki pijanosti. 36-letni fakin Franc Schrott je bil v četrtek zvečer tako pijan, da je večkrat zgubil ravnotežje v ulici Cordariuoli in tako nesrečno padel, da so ga morali nesti nevarno na glavi ranjenega v bolnico.

Prevroča ljubezen je napotila 18-letnega mehanika Antona S., da je včeraj zvečer svojo ljubico pred veliko kasarno neusmiljeno pretepel, zarad česar so ga straže odpeljale na hlad v ulico Tigor.

Policijsko. V soboto zvečer je ukradel 18-letni Anton N. kmetici Jeleni Kral razne obleke in eno kokoš, vse skupaj vredno 30 gl. — Včeraj ga je našla policija in ga spravila v svoje varstvo. — 29-letnega pisarja Alojzija Warmuth so zaprli, ker je poskusil neko grdo hudodelstvo. — Na bregu Sanità je ukradel spreten uzmovič nekej kmetici novčarko iz žepa in odnesel peté. — Včeraj zjutraj so aretirali, 52-letnega bivšega trgovca z usnjem Ignacija P. v njegovem stanovanju v ulici Rigutti št. 254, radi goljufije. — Nek drzen tat je razbil okno pri tleh ležeče sobice hišine Paoline R., v hiši št. 51 ulice Chiozza, skočil v sobo in odnesel srebrno uro se zlato verigo, vredno 35 f. in 9 f. novc. — S parnikom „Milano“ je prišel iz Mletk 19-letni Jurij V. iz Gradca, kojega iščejo oblasti radi begunstva. — Oddali so ga takoj sodniji.

Sodnijsko. 20-letna služkinja Uršula Schwetel iz Ljubljane je ukradla dné 5. februvarja svojej gospodinji A. Ronta iz zaprte omare razne obleke, vredne 36 gld. — Obtožena je priznala tatvino ter je dobila 4 mesece zapora. — 13. februvarja t. l. je umrl trgovec Sabat Tedeschi. Ker dedje niso našli raznih vrednostnih predmetov v njegovem stanovanju, so sumili, da jih je ukradla služabnica, 34-letna Antonija Visintini iz Tržiča. Policija je našla pri njej 63 f. gotovega denarja, katere je neki dobila od Josipa Logar iz Tomaja, koji je služil v Tedeschijevej trgovini. — Ker pri obravnavi 5. t. m. Visintini ni mogla svoje trditve dokazati, bil je Logar obtožbe oproščen, Antonija Visintini pa je bila obsojena radi tatvine na 4 mesece težke ječe. — 32-letni Ivan Božič iz Sabonje pri Podgradu je bil obsojen na 7 mesecev ječe, ker je v prepiru svojega očma nevarno ranil.

Za Erjavčev spominek je odbor dosedaj nabral uže f. 2208.

Isterski marmor za novo cesarjevo palačo. Zidanje nove cesarjeve palače na Dunaji se je zopet začelo. Temelj iz velikanskih štirivoglatih skal, kakoršne se na Dunaji še niso rabile, uže je dovršen in se obsekujejo uže skale za zidove. Kamen za ta dela se dobiva iz Istre blizu Pulja, in sicer iz nekdanjega rimskega kamenoloma, ki se je zopet našel, in katerega beli marmorni kamen se je uže rabil pri zidanju dvornega gledališča ter se sploh jako hvalil.

Solkanska čitalnica bode praznovala prvo nedeljo maja svojo 20 letnico. Ob enem se bode blagoslovila tudi društvena zastava, ki je bila napravljena uže leta 1848 iz fine svile v narodnih barvah; solkanska dekleta bodo podarila isti zastavi lep trak v spomin. — Slavnost obeča biti velikanska.

Vipavska čitalnica bode na Velikonočni pondeljek, 11. t. m. na splošno zahtevanje ponovila predstavo krasne žaloigre „Mlinar in njegova hči“. Začetek ob polu osmih zvečer. Ustopnina 30 kr., sedež 20 kr. Pred igro in po istej sviranje na glasovir in petje. — Gledé na izvrsten uspeh te žaloigre pri Besedi dné 27. marca, nadejati se je vsestranske, mnogobrojne udeležbe.

Poznati Švindlar „profesor matematike“ Orliče, koji je sleparil ljudij po svojih oglasih za loterijo, je stanoval na Vinohradu pri Pragi, od kar je bil izteran iz Nemčije. V pondeljek pa so ga zaprli radi goljufije. — Na koga se bode zdaj kak lahkoumnež obrnol, da mu pošlje „gotovo terno?“

Največa mesta na Nemškem. Po zadnjem popisu imajo ta le nemška mesta največ prebivalcev: Berlin 1,276.000, Hamburg s predmestji 486.000, Bretislava 308.000, Monakovo 272.000, Draždane 254.000, Lipsija 177.000, Kolin 167.000, Frankobrod na Meni 160.000, Bremen 120.000, Norimberga 120.000, Danzig 117.000, Stuttgart 116.000, Šemice 116.000 Strassburg 114.000, Elberfeld 110.000, Altona 109.000, Barmen 105.000, Stettin 102.000.

Tržno poročilo.

Kava — cene vsaki dan višc. — Prodalo se je te dni 2000 vreč kave Rio po f 84 do 97, 2500 Santos po f. 85 do 98, Java Mal. stane f. 97

do 102. Portoricco f. 105 do 122, Ceylon plant f. 104 do 138.

Sladkor — dobra tendenca in trdne cene — Prodalo se je te dni 5000 vreč sladkorja po f. 17·75 do 20 25.

Sadje. — Pomeranče, limoni f. 2 do 45 50, fige v vencih f. 10, opaša f. 19 do 20, cvebe Eleme f. 16 do 25 Sultanina f. 20 do 34.

Olje — dobro obrajtano Jedilno stane f. 34 do 39, namizno f 48 do 64.

Petrolje — rusko f 7—, amerikansko f. 9.

Domači pridelki — fižol rudeči f. 8.50 do f. 9.—, bohinec f 10.—, koks f. 11.—, maslo dobro štajersko f. 80 do f 88.

Seno — iskano, in se plačuje denes konjsko po f. 1.60 do f. 1.80, volovsko po f. 2 in više. — V obče pa je trgovina prav mlahova zarad praznikov.

Borsno poročilo.

Te dni, ni niti bilo prave borse zarad praznikov, katoliških in židovskih — Kurzi drž. papirjev so prav trdni; tendenca najboljša.

Dunajska borsa.

dne 8 aprila.

Enotni drž. dolg v bankovcih — —	gld.	80·75
„ v srebru — — —	„	82.—
Zlata renta — — — — — — — — —	„	113.10
5% avstrijska renta — — — — — —	„	98·10
Delnice narodne banke — — — — —	„	879·—
Kreditne delnice — — — — — — —	„	281·30
London 10 lir sterlin — — — — — —	„	127 60
Francoski napoleondori — — — — —	„	10·09
C. kr. cekini — — — — — — — —	„	5.96
Nemške marke — — — — — — — — —	„	62.46

Poslano.*)

Ker bodem imel letos veliko opravka, zatorej ne morem sprejeti za to leto odborništva pri del. podpor. društvu.

Trst, 8. aprila 1887.

D. Sinkovič.

Podpisana javita s tem, da vsled mnogih poslov ne moreta sprejeti namenjenega jima odborništva v del. dodp. društvu za leto 1887.

Trst, 9 aprila 1887.

Ant. Indihar. **Valent. Šter.**

*) Za stvari pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu postava veleva.

Št. 152 o. š. s.

Stavbena dražba

bode dne 28. aprila 1887 od 11—12 ure opoldne pri c. kr. okrajnemu glavarstvu Sežanskem za oddajo prizidanja k šolskemu poslopju v St. Polaju.

Klicna cena je 505 gl. 62 kr.; dražbeni vadium in stavbena varščina 50 gld. Pismene ponudbe se ne sprejemajo.

Naris, proračun stroškov in stavbeni pogoji so pri c. kr. okrajnemu glavarstvu, pa pri županstvu v St. Polaju v spregled razpoloženi.

C. kr. okrajni šolski svet
v Sežani 4. aprila 1887.

Podpisani naznanja sl. občinstvu da nastavi dne **10. aprila**

OSMICO

z **lastnim izvrstnim vinom** nad proseško cesto v Barkovljah, v bližini rumene hiše.

Vodopivec,
ud del. podp. društva.

Restaurant „Hôtel Europa“

v nedeljo in pondeljek

KONCERT

gledišćnega orchestra pod vodstvom kapelnika Carmenatti. Začetek ob 7 uri zvečer.

Brezplačen ustop.

Načelnik delavcev v magacinu,

koji govori in piše popolnoma slovenski, nemški in italijanski jezik, ter se razume v raznih trgovskih poslih, išče **primerno službo.** Tudi kot odpošiljavec na kolodvoru v kojej trgovskej hiši. **Ako treba, položi jamčevino.** — Večpri upravništvu „Edinosti“. 3—3

KLINIKA za spolne in želodčeve bolesti, nastope okuženja i oslabenja možke slabosti, polucije, žgečo vodo, močenje postelje, puščanje krvi, zabitje v de, in za vse bolezni mehurja, droba in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju z neškodljivimi sredstvi. 5—11—104

C. Stroetzel,
specijalni zdravnik Lindan am Bodensee

Proti hemoroidam!

Kdor hoče čuvati svoje zdravje, naj rabi **prave**

MENIŠKE KROGLJICE (Pillole dei Frati.)

kri čisteče in proti hemoroidam,
koje izdeluje P. Fonda
farmacista v Piranu.

Prepotrebne za vsakega, kateri trpi na hemoroidah, zabasanju, breztečnosti, glavobolji, ter sploh veliko sedi, one čistijo kri in dober vspeh potrjujejo zasebna in zdravniška spričevala. koja so priložena z podukom za porabo vsakej škatljici v slovanskem, nemškem in italijanskem jeziku.

Prodajajo se po 20 nvč škatljica v vsih lekarnah Trsta Reke, kakor tudi Istre, Dalmacije, Goriškega in Trenta. 4—52

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17 se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenega orodja namreč:

Monštrance hustodije, kelihe ciborije, svetilnice svečnike za altarje, tabernakeljne in pred stacijone, *križe* za altarje in bandera, *relikvarije, monštrancice* ali *križe* za svetinje, *kanonske table, kadilnice* s *kadilnim čolničem, steklene fašice za darilno vino,* stoper, roćnik iz kovine, *krstne sklede* in *žlice, kotliče* za blagoslovljeno vodo, *kropilnike, posode za sv. olje in popotnico, držala* za sveče, *sklepe* pri pluvijalih itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem staro cerkveno orodje *v ognju* pozlati, posrebri, izčisti in popravi. Na blagovoljno vprašanje bode radovoljno odgovarjal in vsako blago dobro shranjeno in *poštnine prosto* pošiljal.

Staro nerabljivo orodje, mesing in kufer jemljem v račun. 24—12

Strmite, čitajte, kupite!

dobil sem veliko pošiljatev izvrstnih ur iz

Pariza | Geneve | Türinga

koje moram za svako ceno prodati, zatorej priporočam sledeče vrsti:

samo fr. 1·20	velja lepa **Kabinetna nazidna ura.** gre dobro, ima veržice in je lepo okrašena
samo fr. 2 50	stane izvrstna **žepna ura** iz lepa, zlata podobne kovine ne igrača, ampak dobra ura za vsakega
samo fr. 2 50	velja krasna **nazidna ura se zvonci** in budilno pripravo v orehovem okvirju in z samo svetujočo plošćo grè izvrstno.
samo fr. 3 50	**stane ura z mahalom, najlepša ura,** katero se more misliti, prava krasota za vsako dvorano v srehoven okvirju, gre natanko in bije pol in cele ure.
samo fr. 3 90	velja **francezka budilna ura** iz pozlačenega brona, jako lepo zvoneča in krasota za dom in popotovanje, ima nepokončljivi stroj ter gre natanko.
samo fr. 4 50	stane **izvrstna žepna ura, cilindrovka** iz posrebrnenega nikla zodlično vrednim strojem in lepo okrašenim okvirom krist. steklom, zares krasna ura.
samo fr. 5·85	stane **žepna ura remotvirka** iz posrebrnenega nikla, se navija brez ključa, ima kazalo za sekunde, je dobro uredena, z lošnatim steklom in mehaničnimi kazali. **Ravno taka ura iz pravega 13.l. srebra gl. 9 50**
30 n.	velja lepa pozlačena veržica za uro.
fr. 1 20	jako fina pozlačena veržica z pecatom. prekrasno, umetno delo.

Edina zaloga v avstro-ogerskej in razpošiljanje na vse kraje to pri poštnem povzetju pri **Wiener Uhren-Depot & Versandt:**

Fekete, Wien, V. Wehrgasse 18-34.

Op. Komur sprojeti predmeti niso po volji, povatim denar. toraj more vsakdo brez skrbi naročiti. 12—

Dobiva se v vsih knjižarnah **13. naklad** ravno izašla **medic. svetovalca**

Dr. Müllerja

najnovejše delo o slabosti, oslabelih živcih, o nastopkih mladostnih pregreškov itd.

Pošilja se tajno za 60 nv. v pošt. markah

KAROL KREIKENBAUM

4 Braunschweig. 8-52

Zaloga tovarnice platna

BER. BEER-ov SIN

BRNO (Brünn), Fröhlichergasse
pošilja proti povzetju

1 komad 4/4 **domačega platna** 22 /, m. f. 4 —
1 komad 5/4 **domačega platna** 22 /, m. f. 5.—
1 komad 4/4 **tkanega platna** 23 m. f. 6.—
1 komad 5/4 **tkanega platna** 23 m f 7·50

ČEŠLJANO SUKNO

za poletje
se more prati, v najnovejših uzorcih
1 ostanek 6¼, metrov
za dvostruko obleko za gospode
8—3 **3** for. **25** nč.
samo, dokler je še kaj v zalogi.

Uzorci in ceniki se pošiljajo zastonj in franko

Najboljši

papir za cigarete

—1 je pristni

LE HOUBLON

franc. fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu

Svari se pred ponarejanjem.

Ta papir gorko preporočajo gospodje drl. J.J. Pohl, E. Ludvig, E. Lippmann profesorji kemije na dunajsk. vseučilišču, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvarine.

Fac-Simile de l'Etiquette 17 Rue Béranger à PARIS.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(duštvo, ustanovljeno leta 1831)

To društvo je raźtegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na **zavarovanje proti požaru** — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na živenje.

Društvena glavnica in reserva dne 31. decembra 1884	f.	31,490.875 83
Premije za poterjati v naslednjih letih	f	21,006 641·33
Glavnica za zavarovanje živenja do 31. decembra 1884.	f.	83,174.457·98
Plačana povračila:		
a) v letu 1884	f.	8,637 596·13
b) od začetka društva do 31. decembra 1884.	f	178,423 338·51

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natanjčneja pojasnila se dobè v Trstu u uradu društva: Tergesteo, csala III. v vprem nadstropji. 19 - 36

Kisla voda, kopelišče RADENCE

Pojasnila daje oskrbništvo vrelca v Radence
pri Radgoni Via Spielfeld
Radence
Radenska kisla voda je najboljša namizna voda
Popis in tarifi zastonj in franko

s vojo jako obilo »natro-lithion-kislino«. Garodovi poskusi so dokazali, da je ogljeno-kisli »Lithion« pri protinkih boleznih najboljše in najgoveje zdravilo.

Vsled obilega ogljenokislika, natrona in lithiona je radvanska kisla voda kot specifikum pri: protinu, kamnji v žolči, in burji in ledvicah, zlati žili, bramborici, brahru, zlatnici, želodečnih boleznih in pri katàruh v obče. Kopelji, stanovanja, restavracija revstauracija ceno. 1—26

Zaloga: F. Plautz v Ljubljani, P. Sollinger via geppa v Trstu, A. Mazzoli v Gorici v Celju in Mariboru.

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na živenje v vsih kombinacijah

Glavnica in reserva društva dne 31. decembra 1883

Glavnica društva	gld.	3,300.000·—
Reservni fond od dobičkov	„	536.622·02
Posebna reserva dobičkov od zavarovanja na življenje		150.000·—
Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov		161 500·—
Premijna reserva vseh oddelkov	„	7,342.780·36
Reserva za škode	„	267 601·—
V portfelju:		
Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih	„	16,954.118·57
Skupni znesek vseh škod plačanih od l. 1838 do 1883	gld.	114.949.847 01

Urad ravnateljstva 8—24
Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši.

ŽELODČNE BOLEZNI

je moguće **BRZO** in **POSVEMA** ozdraviti po

JERUZALEMSKEM BALZAMU

edini in nedosegljivi želodčni pijači

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lehko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrsten enake leke.

Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se občinstvu kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič družega, nego škodljiva zmes.

Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil vsled svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce hitro krepčalne moči **pravice prednosti** nad vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi zdravilami, kar dokazuje tudi sè vsakim dnevom veče prašanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineške robarbare, katera korenika je poznana zarad njenega ugodnega upliva na **prebavljenje** in **čiščenje**, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesju

Steklenica z navodom vred stane **30** novcev. 28—48

GLAVNO SKLADISĆE u LEKARNI

G. B. PONTONI

v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni *Marku Ravasini* i *G. B. Rovis,* na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Palisca. 13—

Ozdravljenje plučnih bolezni

Tuberkulože, (sušice, jetike), neduhe, zaprte sape), kroničnega bromhijalnega katara itd po plinovi

EXHALACIJI

(po rektalnej injekciji).

Najneverjetneji, skoraj nedosegljivi ideal zdravnikov je z ovim postopanjem popolnoma dosežen! Ob osupljivih, nepogrešivih vspehih govoré najjasnejše sledeča pisma slavnih profesorjev, koja navedemo v kratkem, toda kolikor mogoče z lastnimi besedami, in koja so bila tudi potrjena po zdravniških listih tù- in inožemstva:

Prof dr. Bergeon. Po tridnevnej plinovej ehalaciji po rektalnej injekciji, izdatno pojemanje kašlja in izvržka, potem popolno prenehanje, — mrzlica, pot in hripanje je posve iz ginola. — Truplo redi vsaki teden za 1/2 — 1 K. Ravno tako brzo ozdravljenje tudi pri starej, celò pri miliarnej tuberkolozi. — Bolnik se ozdravi ter more tudi najtežjiu posel zopet opravljati. —“

Prof. Dr Cornil. Pri naduhi se more pol ure po plinovej ehalaciji ladje sopsti. — Ako se ehalacija dalje rabi, se naduha ne povrne več. Zoper susiči in naduhi je plinova ehacija izkušeno, izvrstno. Garedstvo“

Prof. Dr. Dujardin Beaumetz: »Celo pri afoničnem grlu, poškodovanemu po tuberkolezi, so se v 2—3 tednih zacelile oteleline dasiravno je bila uže polovica pljuč razdejanih.«

Dr. M. Langhlin, vodja bolnice v Filadelfiji je vporabil plinando ehalacijo 30 bolnikih, koji so bili uže v najzadnjem stanju tuberkuloze in vsi so popolnoma vzdraveli.

Vsaki dan pa se množé zravnika poročila o srečnim ozdravljenja, ter je razun navadenih spričeval še mnogo druzih od slavnih profesorjev. Tudi v **c. k. javnej bolnici na Dunaju** se vporabljuje stroj za plinovo ehalacji. — Imamo mnogo vpričeval ozdravelih. C. kr. izklj. priv. stroj za plinovo ebalacijo (Rectal-Jujector) se dobiva z vsemi pripravami za pripravljenje plina in z popisom za vporavo za zdravnike, ter ga more rabiti tudi **vsak bolnik sam pri Dr Karlu Altman, Wien VII., Mariahilferstrasse N. 80** ter ostane gl 8. — proti gotovem novcu ali provzetju. — Ozdravljenje in niti težavno, niti ovira vsakdanji posel. —1

Lastnik društvo **„Edinost“.** Izdatelj in odgovorni urednik **Viktor Dolenc.** Tiskarna **V. Dolenca** v Trstu.